

Laura Ingalls Wilder

Rigtig mange af os har på et eller andet tidspunkt læst Laura-bøgerne og elsket dem højt. På et tidspunkt er det også gået op for de fleste, at Laura ikke var en fiktiv person. Som voksen kan man godt blive nysgerrig, - hvem var Laura, hvordan gik det hende som voksen, hvad skete der med alle personerne i bøgerne, hvordan så hun mon ud... ja, mange spørgsmål melder sig.

Hvis man elsker historiske bøger, hvis man elsker biografier, og hvis man anerkender at en børnebog ikke nødvendigvis kun er en børnebog men også med stor glæde kan læses af voksne, ja så er Lauras poetiske og medrivende univers, Laurabøgerne, og de biografiske bøger om Laura et dejligt lille læseprojekt at gå i gang med i de kommende efterårsmåneder, hvor vinden suser, regnen vælter ned og det begynder at blive mørkere og koldere. En god kop the og så at forsvinde ind i Lauras univers...så er efterårsdagene skønne.

Laura blev født 7. februar 1867 i de store skove i Wisconsin og døde så sent som 10. januar 1957 – og hun begyndte først for alvor at nedskrive sine erindringer og omarbejde dem til børnebøger da hun var over 60. Det lille Hus i den store skov udkom første gang i 1932, da Laura var 65 år.

Lauras børnebøger er én lang beretning om den amerikanske nybyggerhistorie spækket med informationer om familieliv, håndværk, traditioner, etikette, skolegang, forhold til kirken, selskabelighed, ja alt hvad der vedrører menneskers liv - og ikke mindst de mest vidunderlige beskrivelser af naturen hvad enten den er blid og mild eller vild og rasende.

Bøgerne starter i Wisconsins store og dybe skove, hvor Laura bor med sine forældre, baby Carrie og storesøster Mary; - et trygt og dejligt børneliv med katten Susan og den elskede majscolbedukke, få men fantastiske familiesammenkomster med god mad og dans, arbejde fra tidlig morgen til sen aften. Der lurar farer i skoven som bjørne og pumaer, - men man spiser også valnødderøget bjørnekød, sidder på skødet af far, der fortæller uhyggelige historier...og spiller violin. Fars violin er gennemgående i alle bøgerne, - den holder modet oppe i svære tider, den spiller til dans, den spiller vemodige sange i aftenskumringen.

Da der begynder at bo flere mennesker i skovene begynder far Charles at føle sig indespærret og vil vestpå til de store vidder, hvor en mand kan bo i frihed, passe sig selv, arbejde hårdt og nyde naturen – han vil ikke bo et sted, hvor vildtet er fordrevet. Familien bryder op og den næste bog handler om rejsen over prærien i en prærievogn – hele familien, næsten. Katten Susan er blevet hos de nye ejere af huset i den lille skov, men hunden Jack travet trofast under vognen mil efter mil.

Gennem bøgerne oplever familien mangt og meget, og der kommer endnu en søster, Grace, - de flytter ret mange gange, oplever det store græshoppeår, hvor græshopperne spiser ALT...dermed også afgrøder og dyrenes mad. Far må som så mange andre mænd vandre hundrede af mil for at finde et arbejde og tjene penge, mens mor og børnene sidder alene i det lille hus midt på prærien og forsøger at holde modet oppe og få den sparsomme kost til at slå til. De oplever at sidde i et hus uden døre og vinduer en hel lang nat omgivet af hylende ulve; de sultede i perioder; de så indianere der var blevet tvunget væk og rider bort i en lang uendelig gåsegang; de fik besøg af absolut angstprovokerende indianere en dag hvor far IKKE var hjemme. De er vidner til en prærie der brændte, så familien måtte lave brandbælter for at redde huset, vilde tornadoer og voldsomme snestorme..., ja der er dramaer og højspændte situationer, der nok ville sende nutidens mennesker til krisepsykolog den ene gang efter den anden, - men her var det simpelthen en del af livet, at der opstod kriser, så man måtte handle snarrådigt og klogt for at redde sig selv og sin familie. Man tager livets tildragelser med ophøjet ro og resignation, - selv da storesøster Mary blev syg og blind forsøgte familien at få det bedste ud af situationen...og Mary var blid, god og tålmodig...man bærer sin skæbne.

Det var en familie der er nøjsom, sparsommelig og kun lige har til dagen og vejen trods flittighed og dygtighed. Men det er også en familie, der var præget af stor respekt og omsorg for hinanden. Lauras familie skilte sig positivt ud ved at være en familie, hvor der var mere plads til børnene end normalt, - man slog nærmest aldrig børnene, de måtte gerne give deres besyv med, og man fandt tid i hverdagen til at tage på tur eller gøre en lille fest ud af ingenting. Der blev sågar lagt stor vægt på, at pigerne skulle lære noget. Mor Caroline underviste, når de boede langt fra skoler, ellers gik pigerne i skole, - selv Mary fik de med meget stor sparsommelighed og mange afsavn råd til at sende på blindeskole, - og Laura fik også lærerindediplom. Forældrene var heller ikke bange for at vise deres kærlighed til hinanden, - og der stråler en stor varme og fællesskabsfølelse ud af bøgerne.

Da søster Mary blev blind efter sygdom som stor pige, fik Laura af sin far besked på, at hun fremover skulle være Marys øjne. Dengang gjorde man, som man fik besked på, så de næste mange år var det altid Laura, der beskrev alt hvad hun så for Mary, og hun blev en fantastisk iagttager. Netop denne iagttagelsesevne har gjort bøgerne til et mesterværk af beskrivelser. Man kan se kjolerne for sig, man fornemmer hvor smuk naturen er, man får en knugende følelse i maven over naturkatastroferne, man bliver sulten af at høre om maden, og man får de mest fantastiske beskrivelser af hvordan man udfører alle slags praktisk arbejde – ja det er faktisk sådan, at man kan gøre det efter. Det er nok bøgernes største styrke: at alt er så levende og klart beskrevet, at man næsten kan føle, lugte og smage det hele selv.

Nå – er det hele så bare vidunderligt og med lyseblå skyer på himlen og er det virkelig sandheden?? Nej, det er det ikke, men det er heller ikke fiktion. Den virkelige verden var langt mere barsk og rå. Da Laura skrev sine bøger i første omgang skrev hun, hvad hun huskede. Men da bøgerne skulle være for børn, blev de omskrevet. Udeladt i de kendte bøger er sørgelige og

uhyggelige oplevelser som beskrivelsen af den sygdom, der gjorde Mary blind, dengang mor Caroline var ved at dø, lillebror Charles' fødsel og hans død, historien om dengang der forsvandt både folk og heste ved et vadested, hvor en familie havde en kro – og far Charles og andre mænd fra byen tog ud for at undersøge det og kom hjem og sagde, at nu ville der aldrig mere forsvinde mennesker og dyr...underforstået at skurkefamilien var blevet slået ihjel efter man havde fundet de nedgravede lig på gårdens jorde og hestene i stalden. Der er mange ting, man først opdager, når man læser nyere biografier om Laura.

En af bøgerne handler ikke om Lauras barndom men om hendes mand, Almanzos. Almanzo voksede op på en stor og velstående gård i staten New York. Hans barndom var meget anderledes end Lauras, - han boede det samme sted, der var mad, tøj, varme og penge nok, opdragelsen var meget strengere, og den handler om drengeliv og drengeligter. Der er de vildeste beskrivelser af mad, for Almanzo var altid sulten, og han har fortalt Laura om barndommens store måltider, - og hun, der havde sultet i perioder, forstod at beskrive, så læseren bliver nødt til at smutte i køkkenet og nappe en lækkerbissen.

Den sidste bog i rækken er helt anderledes end de andre, for Laura nåede aldrig at skrive den om til børnebog, og den udkom faktisk først i 1971. Det er bogen om Lauras første fire år som gift kone, og den har en helt anden tone, men er stadig dejlig at læse...men det er en voksenbog. Det var hårde år, og måske har Laura ikke orket at tænke mere tilbage efter at have skrevet det ned første gang. Det starter sådan set meget godt. Laura og Almanzo er unge og lykkelige i deres lille nybyggede hus på deres egen jord. Almanzo er en dygtig landmand, og de får en dejlig lille datter. Men derfra går det ned ad bakke med tørke, haglstorme og andet man ikke selv kan kontrollere og som ødelægger høsten. Huset brænder også, de får en lille dreng der dør og både Almanzo og Laura bliver alvorligt syge af difteritis, og Almanzo ender med svækket helbred og dårligt ben resten af sit lange liv.

Nå – og hvordan gik så resten af Lauras liv? Tjah – til sidst opgav hun og Almanzo deres farm, flyttede hjem til Lauras familie, hvor de arbejdede og sparede penge op, så de kunne rejse til Landet med de røde æbler, som Missouri så himmerigslovene blev kaldt, - det var det nye sted med velstand og muligheder for alle. Under den lange rejse med hestevogn skrev Laura dagbog, og den er også blevet udgivet, og den giver et indblik i en voksen og temmelig bestemt kvindes tanker og liv. Familien fik ikke hverken guld eller rigdom, men de byggede en farm, hvor Laura og Almanzo blev boende resten af deres liv og havde, hvad de havde brug for. De købte endda en bil på deres ældre dag. Den kække og søde Laura blev en ordentlig og stilfærdig bondekone, der ikke gjorde noget særlig væsen af sig – hun skrev til den lokale avis...om hønsehold, madopskrifter og den slags husmoderlige ting. Datteren, Rose, blev journalist, og Laura besøgte hende i 1915 i San Francisco og skrev om rejsen. Rose havde ikke blot arvet sin mors talent for at skrive men også hendes gå-på-mod og bestemthed og gik heller ikke af vejen for noget, - hun var bl.a. krigskorrespondent under Vietnamkrigen og rejste til krigszonerne skønt hun var født i 1887 og

altså en ældre dame på det tidspunkt. Rose fik ingen børn, og det gjorde heller ingen af Lauras søstre.

Lauras liv som barn får man et fint indtryk af når man læser 'Laurabøgerne, - og man bliver endnu klogere på hende, hvis man læser nogen af de mange biografier, der handler om hende. Vi arbejder i øjeblikket på at skaffe flere af dem, så hold øje med bogbåndet under "biografier" (i biblioteket i vores lille boghus) Indenfor de næste ca. 14. dage skulle vi gerne kunne tilbyde et par stykker, men husk – som altid – vi har jo kun én af hver 😊

Vil du vide endnu mere om Laura Ingalls Wilder kan du gå på jagt her:

<http://www.lauraingallswilderhome.com/> eller

<http://www.factmonster.com/ipka/A0801303.html> eller

[http://littlehouse.wikia.com/wiki/Laura Ingalls Wilder %28author%29](http://littlehouse.wikia.com/wiki/Laura_Ingalls_Wilder_%28author%29)